Nr 247.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag till lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt; given Stockholms slott den 16 april 1917.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen,

att för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat under nionde huvudtiteln för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. Dahlberg.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÅRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet Dahlberg anförde:

Sedan åtskilliga år har riksdagen anvisat anslag å extra stat till fotomekanisk reproduktion av lantmäterikartor. Denna verksamhet bedrives vid en vid lantmäteristyrelsen inrättad reproduktionsanstalt. I skrivelse den 11 november 1916 har nu lantmäteristyrelsen framlagt förslag till ordinarie stat för anstalten samt framhållit, att medel till bestridande av utgifterna enligt staten borde kunna påräknas av till anstalten inflytande inkomster för utfört arbete. Tillika har styrelsen hemställt om ett anslag å extra stat för år 1918 å 6,000 kronor för anstaltens behov. Enär vid tiden för avlåtandet av 1917 års statsverksproposition ett från statskontoret infordrat utlåtande i ärendet ännu icke inkommit, täcktes Kungl. Maj:t på hemställan av min företrädare i ämbetet föreslå riks-

dagen att i avbidan på blivande proposition angående anslag till ifrågavarande reproduktionsanstalt på extra stat för år 1918 beräkna ett belopp av 6,000 kronor.

Sedan statskontorets utlåtande numera inkommit och lantmäteristyrelsen fått yttra sig med anledning av vad statskontoret anfört, anhåller jag att få anmäla detta ärende.

I förenämnda skrivelse den 11 november 1916 har lantmäteristyrelsen först lämnat en framställning av anstaltens tillkomst och de till densamma beviljade anslag samt till belysning av anstaltens ekonomiska förhållanden framlagt följande redogörelse för dess inkomster och utgifter från början av dess verksamhet intill utgången av september månad år 1916.

	År										Summa	
	1912		1913		1914		1915		1916 t. o. m. 30/9			
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
	Inkomster											
Statsanslag:												
Enl. nåd. brev den 2/8 1912...	7,050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,050	—
» » » » 5/9 1913...	—	—	2,500	—	—	—	—	—	—	—	2,500	—
» » » » 19/6 1914...	—	—	—	—	5,800	—	—	—	—	—	5,800	—
» » » » 19/6 1914...	—	—	—	—	—	—	7,200	—	—	—	7,200	—
» » » » 31/12 1915...	—	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—	6,000	—
Expensmedel ...	6	20	941	73	4,481	49	7,025	59	—	—	12,455	01
Influtna medel ...	—	—	—	—	813	31	7,343	87	6,334	19	14,491	37
Summa inkomster	7,056	20	3,441	73	11,094	80	21,569	46	12,334	19	55,496	38
	Utgifter											
Utövningsrätt ...	1,832	97	—	—	—	—	—	—	—	—	1,832	97
Inventarier ...	291	—	3,220	88	4,472	09	1,828	24	1,888	28	11,700	49
Avlöningar ...	—	—	650	—	5,234	18	7,042	60	4,094 1,693	52 93	18,715	23
Förbrukningsartiklar... ...	6	20	941	73	4,481	49	7,168	14	3,957	15	16,554	71
Återbetalning av statsanslaget enl. nåd. brev den 2/8 1912...	167	03	—	—	—	—	—	—	—	—	167	03
Summa utgifter	2,297	20	4,812	61	14,187	76	16,038	98	11,633	88	48,970	43
Behållning den 1/10 1916...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,525	95

Styrelsen har framhållit, att anstalten emellertid hade en del maskiner, inventarier och lager, vilka efter lämpliga avskrivningar kunde upptagas till ett värde av 14,500 kronor. Dessutom funnes utestående fordringar, så att det belopp, som dittills utbetalts av statsmedel samt icke täcktes av tillgångarna, kunde beräknas till omkring 17,000 kronor.

Beträffande utvecklingen av anstaltens arbeten har styrelsen anfört följande:

"På sätt styrelsen meddelade uti i sina särskilda underdåniga framställningar den 5 oktober 1915, angående dels användningen av 1916 års anslag dels utverkande hos riksdagen av anslag för år 1917, hade försöksarbetena redan på hösten 1914 fortskridit därhän, att anstalten kunde börja åtaga sig utförande av arbete mot betalning. Under år 1915 skedde detta i allt större utsträckning, så att försöksarbetena på hösten 1915 kunde anses huvudsakligen avslutade. Genom försöksarbetena var då ådagalagt, ej mindre att kopior i ett eller flera exemplar av lantmäterikartor och andra kartor och ritningar vare sig i samma skala eller i större eller mindre sådan än originalet kunde medelst fotomekanisk reproduktion framställas avsevärt både tillförlitligare, snabbare och billigare än genom handkopiering och transportering, än även att de av styrelsen prövade och valda metoder och anskaffade apparater och maskiner vore för ändamålet lämpliga. Riktigheten härav har ytterligare bekräftats under innevarande år och anstaltens verksamhet, som emellertid under omkring en månads tid varit störd genom utförande av eldsäkerhetsanordningar i härvarande byggnad, företer det oaktat en glädjande tillväxt. Anstaltens utveckling är emellertid beroende, förutom av tillgång på medel och personal, av två viktiga omständigheter. Den ena av dessa är tillgången på lönande arbete och den andra en för behovet lämplig lokal.

För befrämjande av arbetstillgången vidtog styrelsen i slutet av år 1915, såsom i styrelsens ovanberörda framställningar meddelades, en del åtgärder bestående dels i framställning om sådan ändring i den för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare gällande instruktion, att styrelsen skulle äga befogenhet att ålägga lantmätarna att vid kopiering av kartor anlita styrelsens reproduktionsanstalt, dels i en cirkulärskrivelse till lantmätarna med förnyad anmaning till dem att mera allmänt använda sig av anstalten, dels i skrivelser till vissa ämbetsverk med upplysning, att anstaltens försöksarbeten vore huvudsakligen slutförda, så att anstalten kunde åtaga sig reproduktionsarbeten.

Sedan i anledning av den föreslagna ändringen i instruktionen medlemmar av lantmäterikåren inkommit med underdåniga framställningar, har Eders Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 25 februari 1916 överlämnat ärendet att tagas i övervägande vid den utredning i fråga om ändringar i lantmäteristatens i länen organisation m. m., vartill Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 21 samma månad ställt särskilda medel till styrelsens disposition. Sistberörda utredning angår huvudsakligen, förutom frågan om biträden å lantmäterikontoren i länen, inrättandet av nya distriktslantmätarbefattningar samt revision av gällande nådiga taxa på arvode för lantmäteriförrättningar. Frågan om användning av fotomekanisk reproduktion och anlitande härför av anstalten visar sig för lantmätarnas del vara en inkomst- och kostnadsfråga, som alltså närmast hör sam-

man med revisionen av taxan. En sådan har under senare åren visat sig av behovet påkallad och framträder numera såsom synnerligen angelägen till följd av inträdd stegring i levnadsomkostnaderna. Det är därför styrelsens mening att före utgången av detta år förelägga Eders Kungl. Maj:t underdånigt förslag till en förnyad taxa, avsedd att vinna tillämpning från våren 1917. I sammanhang därmed kommer lantmäteristyrelsen att söka åstadkomma reglering även i fråga om lantmätarnas ställning till reproduktionsanstalten. — — —.

Uti sin skrivelse den 13 juni 1916 har riksdagen — med erinran ej mindre att riksdagen år 1915 uttalat den förhoppningen, att under de fortsatta försöken frågan om reproduktion av lantmäterikartor på fotomekanisk väg snart måtte vinna en tillfredsställande lösning och anstalten härigenom måtte bliva i tillfälle att i större utsträckning än dittills skett kunna åtaga sig arbeten såväl för allmänhetens som för de statsinstitutioners räkning, som därav vore i behov, än även att lantmäteristyrelsen genom cirkulär till underlydande tjänstemän utfärdat föreskrifter att vid kartritning använda sådant papper och sådana färger, varigenom autografisk reproduktion vid anstalten möjliggjordes — uttalat den förhoppningen att, då även en del andra centrala ämbetsverk i jämförelsevis stor utsträckning måste låta reproducera kartor, även dessa ämbetsverk med det snaraste måtte vidtaga sådana åtgärder, att statens egen reproduktionsanstalt måtte, så långt dess prestationsförmåga sträckte sig, bliva anlitad vid förekommande behov av kartreproduktionsarbeten. I anledning härav har Eders Kungl. Maj:t vid föredragning av riksdagens ovanberörda skrivelse den 21 juni 1916 förordnat, att sådana centrala ämbetsverk och andra statsinstitutioner, som kunde antagas vara i behov att låta reproducera kartor och ritningar, skulle genom ämbetsskrivelser från vederbörande departement anmodas att med det snaraste vidtaga åtgärder i det av riksdagen angivna syfte, varjämte Eders Kungl. Maj:t meddelat, att vederbörande ämbetsverk och institutioner anmodats vända sig till lantmäteristyrelsen för erhållande av närmare besked om vad, som borde iakttagas för syftemålets ernående. Någon sådan hänvändelse till lantmäteristyrelsen har visserligen ännu icke skett. Anstalten har emellertid till belåtenhet redan utfört en del arbeten åt bland andra sjökarteverket och kustbefästningskommissionen, åt båda arbeten av hemlig natur, samt vidare åt telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och domänstyrelsen. Särskilt uppdragen från domänstyrelsen hava under sista tiden ökats högst betydligt. Lantmäteristyrelsen har emellertid för avsikt att framdeles tillställa vederbörande ämbetsverk och institutioner anvisningar om lämpligaste sättet för kartors ritning och färgläggning för underlättande av deras reproduktion. Då emellertid anstalten för närvarande har så mycket arbete, som synes kunna medhinnas och lokalen medgiver, torde härmed böra anstå, till dess en större lokal ställts till anstaltens förfogande.“

Angående frågan om anstaltens uppförande å ordinarie stat har styrelsen yttrat:

“Uti sin framställning den 5 oktober 1915 angående anslag för år 1917 framhöll styrelsen, att styrelsen hade för avsikt att efter försöksarbetenas fullbordande för att få behålla den anställda och väl fackutbildade personalen söka åt densamma utverka avlöning på fast stat. — — —.

Vid föredragning i statsrådet av frågan om beredande av anslag till anstalten för år 1917 meddelade departementschefen, på sätt statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 14 januari 1916 utvisar, att den av lantmäteristyrelsen omförmälda frågan om utvidgning av anstaltens lokaler, enligt vad chefen för finansdepartementet meddelat, ännu icke kunnat anmälas för Eders Kungl. Maj:t samt att beträffande den av styrelsen föreslagna ändring i lantmäteriinstruktionen framställningar inkommit från medlemmar av lantmäterikåren och hade ej heller denna fråga ännu kunnat underställas Eders Kungl. Maj:ts prövning. Vid sådant förhållande och då för övrigt något års erfarenhet borde avvaktas, ansåge han i likhet med lantmäteristyrelsen, att frågan om beredande åt ifrågavarande reproduktionsanstalt av en fastare ställning i förvaltningen borde för det dåvarande uppskjutas.

Av vad ovan anförts torde emellertid framgå, att de anledningar, som föranledde, att förslag icke redan på hösten 1915 framställdes om anstaltens uppförande på ordinarie stat, kunna antagas bliva undanröjda under förra delen av år 1917. Någon ovisshet torde visserligen ännu göra sig gällande i fråga om lämpligaste sättet för lokalfrågans lösning, men på vilket sätt denna må sökas, antar lantmäteristyrelsen, att en lösning bör kunna vinnas och att bristen på lokal ej längre bör få stå hindrande i vägen för anstaltens lovande verksamhet. Givet är även, att inom en närliggande framtid förhållandena på det ekonomiska livets område kunna komma att medföra fara för att den nuvarande personalen söker sig utkomst annorstädes. På grund härav och med hänsyn till verksamhetens omfattning samt jämväl ej mindre till värdet av de kartor, som bliva föremål för behandling vid anstalten, än även till betydelsen för staten att hava en egen anstalt ej minst för reproduktion av en del kartor och ritningar av mer eller mindre diskret natur, håller lantmäteristyrelsen före, att något vidare uppskov med anstaltens uppförande på fast stat ej bör äga rum.“

Det av lantmäteristyrelsen framlagda förslaget till ordinarie stat för ifrågavarande reproduktionsanstalt har följande utseende.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	
1 intendent	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 ingenjör	2,000	1,000	300	3,300	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, vart och ett å 400 kr., efter respektive 5, 10, 15 och 20 år. Av varje ålderstillägg utgöra 300 kr. lön och 100 kr. tjänstgöringspenningar.
1 tryckeriföreståndare	2,000	1,000	300	3,300	
1 fotograf	1,600	800	300	2,700	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, vart och ett å 300 kr., efter respektive 5, 10, 15 och 20 år. Av varje ålderstillägg utgöra 200 kr. lön och 100 kr. tjänstgöringspenningar.
1 tryckare	1,200	800	200	2,200	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, vart och ett å 250 kr., efter respektive 5, 10, 15 och 20 år. Av varje ålderstillägg utgöra 150 kr. lön och 100 kr. tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde	900	550	150	1,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytterligare 100 kr.
Summa	—	—	—	20,100	
Anslag till ålderstillägg, förslagsvis				1,800	
Till extra personal och vikariatsersättning, maskiner, instrument och andra inventarier samt förbrukningsartiklar m. m., förslagsvis	—	—	—	24,000	
Totalsumma	—	—	—	45,900	

Anm. Därest vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom av lönen avdragas 100 kronor årligen.

Intendenten borde hava fullgjort kompetensvillkor för befordran till extra lantmätare och vore avsedd att handhava den dagliga och omedelbara ledningen av arbetena vid anstalten. Detta uppdrag ansåges icke längre kunna medhinnas av byråchefen å styrelsens lantmäteribyrå. Denne skulle dock fortfarande hava inseendet över anstalten, vilken skulle lyda under hans byrå. Någon befattning, motsvarande intendentens, har förut ej funnits vid anstalten.

Ingenjören skulle omhänderhava granskningen och kontrollen av arbetenas riktighet i avseende å skala, färgläggning och utstyrsel m. m. Detta uppdrag utföres nu av en i kartritning och andra enklare lantmäterigöromål skicklig och erfaren person, vilken härför uppburit 225 kronor i månaden under år 1916 och ansetts böra åtminstone under senare delen av år 1917 erhålla 300 kronor i månadsavlöning. Det vill synas, som om samma kompetens ansåges tillräcklig för den föreslagne ingenjören.

Tryckeriföreståndaren och fotografen skulle vara i sina fack skickliga och framstående yrkesmän. För närvarande innehavas dessa befattningar av två tyska undersåtar, vilkas skicklighet erhållit de bästa vitsord av lantmäteristyrelsen, som ansett dem så gott som oumbärliga för arbetenas bedrivande med framgång. Under år 1916 uppburo de vardera en veckoavlöning av 55 kronor, motsvarande 2,860 kronor för år. De hava för år 1917 begärt avlöningsförhöjning.

Lantmäteristyrelsen har framhållit, att de i staten föreslagna avlöningarna för ingenjören och tryckeriföreståndaren vore närmast formade efter den avlöningstyp, som gällde för geodeter och kartografer vid rikets allmänna kartverk, dock med tillägg av ortstillägg.

Tryckaren har ansetts nödvändig att anställa från och med år 1917.

Det kvinnliga biträdet skulle sysselsättas med ritarbete.

Beträffande de sista bägge posterna i statförslaget och dettas anordning i övrigt har styrelsen anfört:

"Redan av — — — plan för år 1917 framgår, att för anstaltens skötsel är erforderlig åtskillig personal utöver den, som nu föreslagits till uppförande på ordinarie stat. Förstberörda personal bör givetvis anställas såsom extra och antagas endast i mån av behov. Emellertid torde härför liksom för vikariatsersättningar, maskiner, instrument och andra inventarier samt förbrukningsartiklar böra upptagas en post uti staten, och torde denna böra beräknas med hänsyn till framtida utveckling under de närmaste åren. Av styrelsen gjord beräkning visar, att ett belopp av 12,000 kronor erfordras för den extra personalens avlöning. De årliga utgifterna för maskiner, instrument och övriga inventarier beräknar styrelsen till 6,000 kronor samt utgifterna för förbrukningsartiklar m. m. till 10,000 kronor. Enligt dessa beräkningar skulle alltså anstaltens samtliga utgifter förutom avlöningen till den ordinarie personalen samt kostnaderna för lokal uppgå till 28,000 kronor, vilket belopp emellertid med

hänsyn till oförutsedda utgifter torde böra höjas till 30,000 kronor. När härtill läggas avlöningarna enligt staten jämte förslagsvis beräknade kostnader för ålderstillägg eller 21,900 kronor, uppgår summan till 51,900 kronor. Största delen av denna summa anser lantmäteristyrelsen böra kunna bestridas av inflytande medel för verkställda arbeten. Att uteslutande lita till dessa anser styrelsen emellertid icke böra ske. Därigenom skulle anstaltens utveckling kunna hämmas, utan håller styrelsen före, att åtminstone för närmaste åren ett särskilt anslag bör finnas tillgängligt. Beloppet härav beräknar styrelsen till 6,000 kronor eller samma belopp, som ovan beräknats för den årliga anskaffningen av maskiner, instrument och inventarier. Under förhoppning att detta anslag efter några år ej vidare skall behöva tagas i anspråk, torde detsamma böra upptagas på extra stat.

I enlighet med vad som skett exempelvis beträffande mynt- och justeringsverket samt patent- och registreringsverket torde blivande ordinarie anslag böra uppföras såsom reservationsanslag, och torde den behållning, som kan uppstå å det ifrågasatta anslaget på extra stat, jämväl böra i mån av behov få användas under kommande år."

Styrelsens framställning utmynnar i hemställan, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

dels att såsom reservationsanslag att direkt utgå av medel, som för verkställt arbete inflyta till lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag till belopp av 45,900 kronor;

dels att godkänna förenämnda avlönings- och utgiftsstat för samma anstalt;

dels att godkänna vissa av styrelsen föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de avlöningsförmåner staten upptoge;

dels att medgiva, att till ovan omförmälda reservationsanslag finge överföras den behållning, som vid utgången av år 1917 kunde finnas å för ifrågavarande anstalt anvisade statsmedel eller för verkställt arbete influtna medel;

dels slutligen att till anstalten å extra stat för år 1918 anvisa ett anslag av 6,000 kronor att i mån av behov användas.

Statskontoret har i sitt häröver avgivna, den 18 december 1916 dagtecknade och den 5 februari 1917 till jordbruksdepartementet inkomna utlåtande till en början anfört följande:

"Beträffande först frågan om reproduktionsanstaltens uppförande å ordinarie stat framgår visserligen av lantmäteristyrelsens underdåniga framställning, dels att de vid anstalten försökta metoderna för kartreproduktioner numera äro utexperimenterade och lämna ett tillfredsställande resultat, dels ock att anstalten kan anses komma att fylla ett stadigvarande behov såväl för lantmäteriväsendet som ock för allmänna verk och inrättningar i övrigt jämte enskilda, för vilka mångfaldigande av kartor kan ifrågakomma. Men av samma framställning framgår även, att fråga är om en högst väsentlig anslagsökning,

och den föreslagna staten upptager ett flertal nya befattningar, däribland även sådana, vilka såsom motsvarande yrkesanställning inom privata näringar knappast lämpa sig för att ens i framtiden uppföras på ordinarie stat med därav följande mera fast löneregler ing. Vid sådant förhållande kan statskontoret icke tillstyrka, att anstalten uppföres redan nu å ordinarie stat.

Vidkommande de av lantmäteristyrelsen föreslagna befattningshavarna vid anstalten är statskontoret givetvis icke i tillfälle att i vidare mån uttala något omdöme om det erforderliga antalet eller deras olika tjänstegrader, än att med hänsyn därtill, att det kvinnliga biträdet är avsett att jämväl utföra ritarbete, intet lärer vara att erinra mot att detta biträde erhåller avlöning, motsvarande andra avlöningsgraden."

Statskontoret har därefter framställt vissa erinringar angående de av lantmäteristyrelsen föreslagna avlöningsbeloppen och övriga poster i den föreslagna staten ävensom avlöningsvillkoren. Därefter har statskontoret anfört:

"Vidkommande härefter sättet för anslagets till ifrågavarande anstalt upptagande i riksstaten innebär lantmäteristyrelsens förslag i ämnet, att anstalten skulle i budgettekniskt hänseende komma att intaga samma ställning som mynt- och justeringsverket samt patent- och registreringsverket, d. v. s. att den beräknade inkomsten upptages å riksstaten under titel "uppbörd i statens verksamhet" och ett däremot svarande belopp uppföres såsom ordinarie reservationsanslag att av inkomsterna direkt utgå. Härjämte skulle, såsom förut omförmälts, åtminstone för år 1918 erfordras ett fyllnadsanslag, vilket styrelsen ansett böra beviljas såsom extra anslag. Mot detta förslag kan emellertid anmärkas, att den verksamhet, som av anstalten utövas, icke är i avseende å sättet för beredande av inkomst åt staten likartad med den, som utövas av de båda ovannämnda ämbetsverken. Dessas inkomster bestå nämligen endera av en direkt vinst vid utövandet av en statsfunktion, sådan som myntningen, eller av avgifter, som skola erläggas vid allmänhetens författningsenliga anlitande av ämbetsverken, såsom vid kontrollering av ädla metaller eller anmälningar till patent-, varumärkes- och aktiebolags-registren. Reproduktionsanstaltens verksamhet däremot har, såvitt statskontoret kan finna, helt och hållet prägeln av enskild affärsverksamhet, och anledning att i nu ifrågavarande hänseende jämnställa anstalten med berörda ämbetsverk synes icke förefinnas. Statskontoret anser däremot, att anstaltens inkomster och utgifter böra i budgettekniskt hänseende behandlas lika med inkomster och utgifter för t. ex. trädgårdsskolan vid Alnarp eller andra dylika av staten vid sidan av och i samband med dess egentliga verksamhet inrättade och förvaltade anstalter, med vilka lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt synes mest likartad. För denna anstalt bör således i riksstaten endast upptagas ett anslag å det nettobelopp, 5,700 kronor, varmed man, såsom nämnts, kan beräkna, att anstaltens utgifter till en början komma att överstiga inkomsterna. I enlighet med vad statskontoret förut erinrat bör detta anslag tills vidare endast erhålla karaktär av extra anslag. Mot styrelsens förslag, att till det nya anslaget må överföras de vid 1917 års utgång befintliga besparingarna å föregående extra anslag till anstalten samt å anstaltens inkomster, har statskontoret intet att erinra.

På grund av vad sålunda anförts får statskontoret i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå riksdagen att

dels för år 1918 till lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt anvisa ett extra anslag å 5,700 kronor;

dels godkänna följande stat för lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt:

'Inkomster:

Statsanslag	kronor	5,700
Uppbörd i anstaltens verksamhet	„	45,900
Summa inkomster	kronor	51,600

Utgifter:

1 intendent	kronor	5,600
1 ingenjör	„	3,300
1 tryckeriföreståndare	„	3,300
1 fotograf	„	2,700
1 tryckare	„	2,200
1 kvinnligt biträde	„	1,550
1 vaktmästare	„	1,150
Till ålderstillägg, förslagsvis	„	1,800
Till extra personal och vikariatsersättning	„	12,000
Till maskiner, instrument och andra inventarier samt förbruknings-artiklar och för oförutsedda utgifter	„	18,000
Summa utgifter	kronor	51,600

Anm. Därest vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom av lönen avdragas 100 kronor årligen.'

dels godkänna de av lantmäteristyrelsen föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmåner, med den av statskontoret här ovan förordade ändring;

dels och medgiva, att de vid 1917 års utgång befintliga besparingar å till anstalten förut anvisade extra anslag och å dess inkomster må tillgodoföras ovanberörda anslag.“

Med anledning av vad statskontoret sålunda anfört och hemställt har lantmäteristyrelsen yttrat sig den 20 februari 1917.

Departementschefen.

För min del skulle jag gärna sett, att det varit mig möjligt att nu tillstyrka ifrågavarande reproduktionsanstalts uppförande å ordinarie stat. Jag är nämligen övertygad såväl om det stora gagnet av denna anstalt som därom, att den kommer att fylla ett stadigvarande och sannolikt ökat behov. För personalen vid anstalten och för underlättande av att till denna anskaffa och vid densamma bibehålla verkligt dugande förmågor skulle också den större trygghet, en ordinarie anställning

medför, vara av stor betydelse. Av flera skäl kan jag emellertid icke nu förorda en sådan åtgärd. Till vad statskontoret i sådant avseende anfört, vilket påvisar vissa svårigheter vid beredande av ordinarie anställning för en del befattningshavare, motsvarande yrkesmän i privata näringar, och som ådagalägger, att man vid bedömandet av denna fråga bör framgå med stor försiktighet och efter noggrannare utredning om alla på frågan inverkande omständigheter, kan jag lägga, att åtskilliga förhållanden, vilka öva inflytande på anstaltens arbetsmängd och arbetsformer m. m., ännu icke erhållit sådan utredning, att de kunna för framtiden fastslås. Härvid vill jag först erinra om att jag förut i dag ansett frågan om ökning i lantmäteristyrelsens egna arbetskrafter tarva ytterligare övervägande och endast tillstyrkt en mindre ökning å extra stat. Vidare har jag anfört, att även styrelsens förslag till ny lantmäteritaxa och om renovationsskyldighetens utsträckning icke syntes mig redan nu mogna för avgörande. Dessa bägge förslag bygga i viss mån på att reproduktionsanstalten skulle anlitas för mångfaldigande av kartor m. m., varigenom givetvis dennas arbetsmängd skulle ökas. Slutligen är ej heller anstaltens lokalfråga ännu löst på sådant sätt, att man kan bedöma, i vad mån anstalten behöver ställas mer eller mindre fristående från själva lantmäteristyrelsen.

Men om också anstalten icke nu kan uppföras å ordinarie stat, skulle dock möjligen — såsom statskontoret synes anse — riksdagens godkännande kunna begäras å en extra stat för densamma. Avlöningarna borde väl då upptagas såsom arvoden. En sådan metod är icke utan motstycke, vad anslagen under nionde huvudtiteln beträffar. År 1908 godkände sålunda riksdagen dylik stat för år 1909 för statens veterinärbakteriologiska anstalt. Vid denna stat voro fogade särskilda anmärkningar, av vilka en innefattade vissa avlöningsvillkor. Vid följande riksdagar godkändes varje år stat för sistnämnda anstalt för nästföljande år, ända till dess samma anstalt uppfördes på ordinarie stat. Ett annat sätt har varit, att riksdagen beslutat inrättande å extra stat av en viss statsinstitution i huvudsaklig överensstämmelse med de i vederbörande statsrådsprotokoll angivna grunder, varibland även ingått statförslag. Detta sätt tillämpades år 1907 vid inrättandet av hydrografiska byrån. Ifall omfattningen av nu ifrågavarande reproduktionsanstalts behov av personal och dess medelsbehov i övrigt nu kunde med någorlunda säkerhet bedömas samt om det måste antagas, att ett uppskov med anstaltens uppförande å ordinarie stat skulle bliva av någon längre varaktighet, skulle enligt min mening endera av dessa metoder vara förtjänt att tillämpas. Men av delvis samma skäl, som hindrat mig

att förorda anstaltens omedelbara uppförande å ordinarie stat, anser jag mig icke nu kunna framlägga förslag till en dylik extra stat. Det synes mig för övrigt innebära vissa fördelar, isynnerhet under nuvarande tider, då alla pris, även å arbetskraft, äro i hög grad osäkra och hastigt växla, att anstalten ännu något år får behålla den mera fria och obundna ställning den hittills intagit, varigenom den lättare kan följa med utvecklingen och rätta avlöningarna efter behovet.

Frågan om reproduktionsanstaltens framtida ställning och om stat för densamma torde därför böra hänskjutas till ytterligare utredning i samband med den utredning angående vissa andra lantmäteriväsendet berörande frågor, som jag förut förklarat mig finna erforderlig.

Då det i varje fall är osäkert, huruvida anstaltens egna inkomster under år 1918 komma att fullt räcka till dess utgifter, anser jag försiktigheten bjuda, att även för sistnämnda år ett belopp anvisas å extra stat för att i händelse av behov av Kungl. Maj:t anvisas. Jag vill erinra, att Kungl. Maj:t den 20 januari 1917 ställt till lantmäteristyrelsens förfogande för anstaltens behov under år 1917 ej mindre den förut icke anvisade återstoden av 1916 års anslag, nämligen 4,000 kronor, än även 1917 års hela anslag, 6,000 kronor. Med hänsyn härtill har jag ej något att invända mot att anslagsbeloppet för år 1918 upptages till 6,000 kronor, såsom beräknats i statsverkspropositionen.

På grund härav hemställer jag nu allenast, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

att för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat under nionde huvudtiteln för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Olle Åkerberg.